

Sygn. akt III Ca 1161/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Gabriela Sobczyk (spr.)

SR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska

Protokolant Marzena Makoś

po rozpoznaniu w dniu 2 grudnia 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa K. F.

przeciwko P. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 26 marca 2015 r., sygn. akt I C 345/14

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a) **w punkcie 1 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 20986,93zł (dwadzieścia tysięcy dziewięćset osiemdziesiąt sześć złotych dziewięćdziesiąt trzy grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2014r.;**

b) **w punkcie 3 w ten sposób, że zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2258,50zł (dwa tysiące dwieście pięćdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt groszy) z tytułu zwrotu kosztów procesu;**

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2225 zł (dwa tysiące dwieście dwadzieścia pięć złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSR (del.) Maryla Majewska – Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 lutego 2014 roku powódka K. F. wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego P. K. kwoty 27.988,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem rozliczenia nakładów poczynionych z majątku osobistego powódki na majątek osobisty pozwanego. Nadto, powódka

wniosła o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w okresie od dnia 28 lipca 2012 roku do dnia 18 listopada 2013 roku strony postępowania były małżeństwem. Przed jego zawarciem pozwany zakupił lokal mieszkalny przy ulicy (...), w którym obecnie zamieszkuje. Zakupiony lokal wymagał generalnego remontu. Jako że pozwany nie posiadał środków na jego przeprowadzenie, zarówno remont lokalu jak i zakup elementów jego wyposażenia, sfinansowała powódka ze środków zgromadzonych przez nią przed zawarciem związku małżeńskiego na jej osobistym rachunku bankowym. Łącznie poniesiona przez nią

z tego tytułu kwota wyniosła 20.088,50 zł. Ponadto, aby podwyższyć standard lokalu, powódka zawarła umowę na wykonanie mebli, pokrywając w całości koszt realizacji zamówienia w łącznej kwocie 7.900,00 zł. Powódka wyjaśniła nadto, że przed zawarciem związku małżeńskiego z pozwanym, powódka upoważniła pozwanego do jej rachunku osobistego. W dniu 13 grudnia 2012 roku pozwany podjął bez wiedzy powódki kwotę 4.440,00 zł z jej rachunku i przeznaczył ją na niewiadomy powódce cel. Powódka wzywała pozwanego do zwrotu powyższych kwot, jednakże pozwany nie uczynił zadość temu zobowiązaniu.

W odpowiedzi na pozew z dnia 25 marca 2014 roku pozwany P. K., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych lub przedłożonego spisu kosztów.

Uzasadniając swoje żądanie pozwany w pierwszej kolejności zarzucił brak legitymacji biernej, a nadto podniósł, że powódka nie wykazała tak zasady jak i wysokości swojego roszczenia. Co do zarzutu braku legitymacji biernej pozwany wyjaśnił, że będąc w związku z powódką wyremontował on nie tylko lokal mieszkalny położony przy ulicy (...), ale również lokal mieszkalny numer (...) położony w G. przy ulicy (...), należący do matki powódki. Pozwany argumentował, że strony miały zamieszkać w lokalu przy ulicy (...), natomiast matka powódki – w lokalu przy ulicy (...), co ostatecznie nastąpiło. Z tych względów, powódka i jej matka partycypowały w kosztach remontu lokalu przy ulicy (...). W zakresie kwoty 4.400,00 zł pobranych przez pozwanego z rachunku bankowego powódki, pozwany wniósł o wskazanie podstawy prawnej dochodzonego roszczenia celem ustosunkowania się do tego żądania zawartego w pozwie.

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2014 roku pełnomocnik powódki, podtrzymując dotychczas wyrażone stanowisko w sprawie, wskazał, że kwota dochodzona pozvem stanowi nakłady z majątku osobistego powódki na majątek osobisty pozwanego i składają się na nią: koszty remontu w kwocie 15.648,50 zł i zakupu mebli w kwocie 7.900 zł, poniesione na lokal stanowiący własność pozwanego, a także pobrana przez pozwanego kwota w wysokości 4.440,00 zł stanowiąca oszczędności powódki przed zawarciem związku małżeńskiego. Jako podstawę prawną dochodzenia kwoty 23.548,50 zł tytułem remontu i kosztu zakupu mebli, pełnomocnik wskazał przepis art. 405 k.c., natomiast odnośnie kwoty 4.440 zł – podstawę prawną stanowiło nienależyte wykonanie umowy pełnomocnictwa.

Na tej rozprawie pełnomocnik pozwanego wniósł o oddalenie powództwa, jednocześnie zaprzeczając temu, że środki wykorzystane na remont lokalu przy ulicy (...) pochodziły z majątku osobistego powódki, podnosząc, że częściowo z majątku pozwanego, a częściowo z majątku matki powódki - M. F.. Pozwany jednocześnie zaprzeczył, aby po jego stronie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia, albowiem między M. F., K. F. a pozwanym została zawarta ustna umowa dotycząca nakładów w postaci remontu lokalu pozwanego. Treść tej umowy była taka, że M. F. partycypowała w kosztach remontu lokalu przy ulicy (...), ponieważ po jego remoncie ona miała tam zamieszkać, a małżonkowie mieli przeprowadzić się do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ulicy (...), stanowiącego własność M. F.. Lokal ten miał zostać zapisany na powódkę. Jeżeli chodzi o kwotę 4.440 zł, to zdaniem pozwanego stanowiła ona majątek wspólny stron i winna być rozliczana w postępowaniu o podział majątku. Pozwany został pełnomocnikiem rachunku powódki, a w trakcie trwania związku małżeńskiego stron, na rachunek ten wpływało wynagrodzenie obu stron, a przynajmniej pozwanego.

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2014 roku pełnomocnik powódki zaprzeczył, aby istniała ustna umowa dotycząca zasad remontu lokalu pozwanego przy ulicy (...). Konieczność poniesienia kosztu remontu i zakupu mebli wynikała z tego, że pozwany zawarł umowę kredytu na zakup lokalu, w konsekwencji czego nie miał środków na jego remont. Koszty remontu poniosła powódka, zaś środki te pochodziły z jej renty rodzinnej, wynagrodzenia i oszczędności. Jednocześnie pełnomocnik zaprzeczył, że kwota 4.440 zł znajdowała się na rachunku, na który wpływały wynagrodzenia obu stron – kwota ta pochodziła z majątku osobistego powódki, pozwany ją pobrał i nie wiadomo na co zużył.

Na rozprawie w dniu 17 kwietnia 2014 roku pełnomocnik pozwanego podniósł dodatkowo, że nie sposób stwierdzić, jaki był łączny koszt remontu oraz w jakiej wysokości partycypowała w tym remoncie M. F..

Zaskarżonym wyrokiem z 26 marca 2015r. Sąd Rejonowy w Gliwicach zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 22.049,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 17 lutego 2014 r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.494,17 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że K. F. i P. K. w okresie od dnia 28 lipca 2012 roku do dnia 18 listopada 2013 roku byli małżeństwem. Przed zawarciem związku małżeńskiego, od około sześciu lat, pozostawali w nieformalnym związku partnerskim. W dniu 9 sierpnia 2010 roku P. K. zakupił lokal mieszkalny numer (...) położony w G. przy ulicy (...). Zakup lokalu został sfinansowany

w całości ze środków pochodzących z kredytu zaciągniętego przez P. K. na ten cel. Lokal mieszkalny numer (...) został nabyty w drodze przetargu organizowanego przez spółdzielnię mieszkaniową. Znajdował się on w stanie wymagającym generalnego remontu. P. K. nie dysponował środkami pieniężnymi, które pozwoliłyby mu na wyremontowanie zakupionego lokalu. K. F. z własnych środków dokonała zakupów materiałów przeznaczonych na remont lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w G. przy ulicy (...) w łącznej kwocie 10.708,70 zł. Na wydatki te składały się:

1. koszty zakupu grzejnika w kwocie 179,00 zł;
2. koszty zakupu piany i wężyka do gazu w łącznej kwocie 117,50 zł;
3. koszty zakupu rozety, przycisku i klamki w łącznej kwocie 142,60 zł;
4. koszty zakupu śrubunka do wodomierza, żarówek, maty, deski, miski i stelaża w łącznej kwocie 811,20 zł;
5. koszty zakupu profili, żarówek, obejmy do rur, ostrza, wiertła, wkrętów, oczka żarowego, zaprawy murarskiej i tynku w łącznej kwocie 235,71 zł;
6. koszty zakupu okien wraz z usługą montażową w łącznej kwocie 2.750,00 zł;
7. koszty zakupu baterii umywalkowych i wannowych w łącznej kwocie 733,00 zł;
8. koszty zakupu ościeżnicy i drzwi w łącznej kwocie 414,00 zł;
9. koszty zakupu brodzika i kabiny prysznicowej w łącznej kwocie 1.299,00 zł;
10. koszty zakupu półsyfonu, umywalki, kołków, pianki ochronnej, szafki i nóżek w łącznej kwocie 450,12 zł;
11. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 1.082,76 zł;
12. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 1.061,69 zł;
13. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 382,72 zł;

14. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 529,18 zł;
15. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 70,46 zł;
16. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 120,90 zł;
17. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 102,00 zł;
18. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 77,28 zł;
19. koszty zakupu materiałów budowlanych w łącznej kwocie 149,58 zł.

K. F. z własnych środków dokonała zakupów elementów wyposażenia lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w G. przy ulicy (...) w łącznej kwocie 11.340,80 zł. Na wydatki te składały się:

1. koszty zakupu sprzętu AGD, tj. lodówki, pralki, piekarnika i płyty gazowej w łącznej kwocie 3.440,80 zł;
2. koszty zakupu i montażu mebli kuchennych w łącznej kwocie 7.900,00 zł;

P. K. nie partycypował w kosztach remontu lokalu, jednakże fizycznie pomagał przy jego przeprowadzeniu.

Strony ustaliły, że w lokalu mieszkalnym stanowiącym własność P. K. zamieszka matka K. M. F., zaś K. F. i P. K. przeprowadzą się do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...), stanowiącego własność M. F..

Niezależnie od powyższych zdarzeń, w 2009 roku został wyremontowany lokal mieszkalny stanowiący własność M. F.. P. K. nie partycypował w kosztach tego remontu, jednakże wraz z rodzeństwem K. F., fizycznie pomagał w jego przeprowadzeniu. P. K. pomógł M. F. także w remoncie garażu stanowiącego jej własność.

W miesiącu grudniu 2010 roku, za zgodą P. K., M. F. wprowadziła się do lokalu mieszkalnego przy ulicy (...) w G.. Zamieszkiwała w nim do miesiąca stycznia 2013 roku. Wraz z wprowadzeniem się do lokalu M. F. wniosła do niego wyposażenie stanowiące jej własność, tj. telewizor, dwie komody, stół z czterema krzesłami i wersalkę.

W okresie, w którym M. F. zamieszkiwała w lokalu mieszkalnym stanowiącym własność P. K., K. F. i M. F. opłacały należności związane z kosztami zamieszkiwania matki w lokalu. Opłaty te uiszczala także M. F. z własnego rachunku bankowego.

Do chwili zawarcia związku małżeńskiego z P. K., przez okres studiów, tj. od dnia 21 stycznia 2006 roku do dnia 30 września 2011 roku, K. F. gromadziła środki pieniężne na rachunku oszczędnościowym. Środki te pochodziły z otrzymywanej przez nią renty rodzinnej. W tym okresie K. F. otrzymała z tego tytułu łączną kwotę 28.223,55 zł.

Począwszy od 2011 roku K. F. pracowała w Sądzie Rejonowym w Gliwicach, najpierw w charakterze stażysty, uzyskując miesięczne wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 1.487,25 zł brutto, następnie w kwocie 1.395,00 zł brutto, a następnie w kwocie

2.100,00 zł brutto.

K. F. posiadała środki finansowe zgromadzone na rachunku oszczędnościowym prowadzonym przez (...) Bank Spółkę Akcyjną w W.. Pełnomocnikiem do rachunku oszczędnościowego K. F. był P. K.. K. F. przekazała na ten rachunek swoje oszczędności. W okresie między dniem 1 stycznia

2012 roku do dnia 28 lutego 2014 roku, tj. w okresie kiedy strony były małżeństwem, K. F. wydatkowała całą kwotę zgromadzoną na rachunku. Na dzień 28 lutego 2014 roku saldo na rachunku wynosiło 0,00 zł.

W tym samym czasie, w (...) Banku Spółce Akcyjnej w W. prowadzony był równolegle wspólny rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy K. F. i P. K. oraz ich wspólny rachunek oszczędnościowy. Rachunek ten służył do bieżących rozliczeń stron, wpływały na niego także ich wynagrodzenia za pracę.

W dniu 13 grudnia 2012 roku na rachunku oszczędnościowym K. F. P. K. wykonał operację finansową w postaci przelewu kwoty 4.440,00 zł na swój rachunek bankowy.

Pismem z dnia 5 grudnia 2013 roku K. F., za pośrednictwem ustanowionego pełnomocnika, wezwała P. K. do zapłaty na jej rzecz kwoty 24.311,93 zł tytułem zwrotu kosztów nakładów poczynionych na remont lokalu mieszkalnego stanowiącego jego własność, w tym kwoty 4.440,00 zł pobranej z rachunku bankowego K. F..

W odpowiedzi, pismem z dnia 15 stycznia 2014 roku, P. K., za pośrednictwem ustanowionego pełnomocnika, odmówił zapłaty na rzecz K. F. wskazując, że poniesione przez nią koszty zakupu materiałów budowlanych zostały poniesione w związku

z remontem lokalu mieszkalnego stanowiącego własność M. F., a nadto pochodziły z majątku wspólnego stron.

Pismem z dnia 4 lutego 2014 roku K. F. ponowiła wezwanie, domagając się od P. K. zapłaty na jej rzecz kwoty 27.988,50 zł. Między K. F. a P. K. nie był przeprowadzonych podział ich majątku dorobkowego małżeńskiego.

W ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części. W sprawie powódka dochodziła od pozwanego zapłaty kwoty 27.988,50 zł, na którą składały się należność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia pozwanego o kwotę 23.548,50 zł, stanowiącą równowartość poniesionych z jej majątku osobistego nakładów na majątek osobisty pozwanego związanych z remontem i wyposażeniem lokalu mieszkalnego stanowiącego jego własność, oraz należność w związku z nienależycie wykonaną umową pełnomocnictwa w kwocie 4.440 zł. Rozliczenie dotyczyło okresu, w którym strony pozostawały w nieformalnym związku partnerskim.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę na linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, który

w swoich wypowiedziach wielokrotnie dotykał tematu materialnoprawnej podstawy prawnej rozliczeń majątkowych dokonywanych między osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubincie) wskazując, że dla rozliczenia wzajemnych zobowiązań konkubentów, mogą znaleźć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 roku, IV CKN 32/00, publ. w OSNC 2000/12/222, uchwałę SN z dnia 30 stycznia 1970 roku, III CZP 62/69, publ. w „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 1970, nr 4, s. 211).

Wskazał, że zgodnie z treścią art. 405 k.c. kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Bezpodstawne wzbogacenie jest zdarzeniem prawnym, w wyniku którego bez podstawy prawnej powstaje nowa sytuacja, polegająca na wzroście majątku po stronie podmiotu wzbogaconego, kosztem jednoczesnego pogorszenia sytuacji majątkowej osoby zubożonej. Zarówno zubożenie, jak i wzbogacenie wywołane zostają tym samym zdarzeniem. Przesłanką zaistnienia takiej sytuacji jest "bezpodstawność", czyli brak causae, jako najszerszej rozumianej podstawy prawnej lub społecznej wzbogacenia. Bezpodstawne wzbogacenie oznacza zatem wzbogacenie z pominięciem jakiegokolwiek podstawy prawnej, tj. gdy przesunięcie majątkowe pomiędzy wzbogaconym a zubożonym nie miało oparcia w określonej czynności prawnej, przepisie ustawy czy też orzeczeniu Sądu lub decyzji administracyjnej właściwego organu.

Odnosząc te rozważania do okoliczności niniejszej sprawy Sąd Rejonowy uznał, że

w świetle przeprowadzonego postępowania dowodowego powódka zasadnie domagała się od pozwanego zwrotu należności w łącznej kwocie 22.049,50 zł. Na tę należność składały się koszty poniesione przez powódkę na zakup materiałów budowlanych wykorzystanych do remontu lokalu mieszkalnego nabytego przez pozwanego oraz elementów jego wyposażenia. W ocenie Sądu Rejonowego powódka wykazała za pomocą stosownych dokumentów a to faktur, dowodów wpłaty i bankowych potwierdzeń wykonania operacji płatności, że poniosła koszty w tej wysokości. Za prawidłowością takiego wniosku przemawiał także fakt, że pozwany w okresie, w którym nabył lokal mieszkalny stanowiący jego własność nie dysponował środkami pieniężnymi, które pozwoliłyby mu na zakup lokalu, dlatego zaciągnął kredyt hipoteczny, a tym bardziej nie miał dostępnych środków finansowych na przeprowadzenie remontu zakupionego na kredyt lokalu. W ocenie Sądu Rejonowego, układ zdarzeń przedstawiony przez stronę powodową, w oparciu o zgromadzoną w materiale dowodowym dokumentację, był wiarygodny – powódka i pozwany byli w związku partnerskim, mieli plany dotyczące założenia rodziny, a zatem można wnosić, że darzyli się wzajemnym zaufaniem, co legło u podstaw tego, że powódka sfinansowała remont lokalu zakupionego przez pozwanego. Teza ta staje się

logiczna także o tyle, że strony, wspólnie z matką powódki postanowiły, że to matka powódki zamieszka w lokalu stanowiącym własność pozwanego, zaś powódka i pozwany zamieszkają w lokalu dotychczas zajmowanym przez M. F.. W ocenie Sądu, powódka w sposób dostateczny wykazała także okoliczność, iż w dacie zakupu lokalu przez pozwanego dysponowała ona taką kwotą oszczędności, która pozwoliła na sfinansowanie remontu lokalu.

Sąd Rejonowy nie znalazł podstaw do tego, do uznania za skuteczny zarzut pozwanego o sfinansowaniu kosztów remontu jego lokalu przez matkę powódki M. F.. Z treści materiału dowodowego wynikało, że to powódka, a nie jej matka wydatkowała środki pieniężne związane z remontem lokalu mieszkalnego stanowiącego własność pozwanego.

Kwota roszczenia powódki została poddana przez Sąd Rejonowy korekcie, bowiem Sąd Rejonowy nie dopatrył się zasadności zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 2.605 zł, wynikającej z faktury VAT numer (...) z dnia 13 grudnia 2010 roku, dokumentującej zakup mebli w Salonie (...), albowiem z treści tego dokumentu wynikało, że nabywcą mebli była M. F., a nie powódka. Jednocześnie, do dochodzonej kwoty wskazanej w pozwie powódka dwukrotnie wliczyła należność w kwocie 1.299 zł, wynikającą z faktury VAT numer (...) z dnia 24 sierpnia 2010 roku, dokumentującej zakup brodzika i kabiny prysznicowej, w konsekwencji czego o tę należność Sąd ostatecznie pomniejszył dochodzoną kwotę, a powództwo w zakresie powyższych kwot oddalił. Jednocześnie Sąd Rejonowy wskazał, że dla wysokości roszczenia powódki bez znaczenia pozostawała okoliczność wkładu pozwanego w remont lokalu stanowiącego własność M. F. i lokalu stanowiącego własność pozwanego w postaci osobistej pracy. W ocenie Sądu Rejonowego wkład pozwanego w postaci pracy fizycznej przy remoncie lokalu stanowiącego obecnie własność M. F., która nie jest stroną tego postępowania sądowego, nie wpływa w żaden sposób na wysokość udokumentowanego roszczenia powódki. Podobnie osobista praca pozwanego w przy remoncie jego własnego lokalu nie ma wpływu na wysokość roszczenia powódki, bowiem to ostatecznie dotyczy nakładów na materiały użyte do remontu, ewentualnie pokryte przez powódkę i wykazanej dokumentami robocizny firm zewnętrznych.

W ocenie Sądu Rejonowego na oddalenie zasługiwało żądanie zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki kwoty 4.440 zł stanowiącej równowartość kwoty przekazanej z rachunku bankowego powódki na rachunek bankowy pozwanego. W ocenie Sądu Rejonowego w tym zakresie powódka nie wykazała, aby kwota ta wchodziła w skład jej majątku osobistego.

Ponadto Sąd Rejonowy wskazał, że pozwany w trakcie postępowania nie podnosił zarzutów, że uzyskane przez niego korzyści w postaci wyremontowania jego mieszkania oraz sprzętów zakupionych do tego mieszkania przez powódkę zużyły się.

O odsetkach ustawowych Sąd orzekł na podstawie przepisu art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądając je za opóźnienie w spłacie zgodnie z niekwestionowanym przez pozwanego żądaniem pozwu, tj. od daty wniesienia jego wniesienia. O kosztach procesu Sąd orzekł z mocy przepisu art. 100 k.p.c.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wniósł pozwany, zarzucając naruszenie art. 405 kc poprzez jego zastosowanie pomimo istnienia ustnej umowy stron stanowiącego podstawę prawną dla świadczenia poczynionego przez powódkę na rzecz pozwanego, stanowiącego o braku przesłanki dla rozliczeń majątkowych między stronami na zasadzie bezpodstawnego wzbogacenia. Zarzucił naruszenie art. 233 kpc poprzez swobodną ocenę materiału dowodowego prowadzącą do wniosku, że kosztem wyłącznie majątku powódki doszło do przysporzenia w majątku pozwanego, gdy tymczasem z materiału dowodowego wynika, że nakłady na rzecz pozwanego poczynione były nie tylko z majątku powódki, ale również ze środków finansowych matki powódki. Zarzucił też swobodną ocenę materiału dowodowego prowadzącą do przyjęcia, że wydatki na wskazywane przez powódkę materiały budowlane i elementy wyposażenia mieszkania stanowiły nakład na majątek pozwanego, gdy tymczasem materiał dowodowy nie dawał podstaw do wnioskowania, jakoby wskazane przez powódkę zakupy określone fakturami uwzględnionymi przez Sąd I instancji w jakimkolwiek zakresie użyte zostały na rzecz pozwanego jak również poprzez przyjęcie, że koszty transportu materiałów budowlanych, jak również koszty montażu także zakupu wszystkich przedmiotów wskazywanych w fakturach stanowią korzyść majątkową pozwanego, gdy strona powodowa w żaden sposób nie wykazała, jaką korzyść u pozwanego obecnie stanowią wskazane wydatki.

Zarzucał ponadto błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że roszczenie powódki o zwrot równowartości nakładów jest uprawnione poprzez zasądzenie odpowiedniej kwoty, podczas gdy powódka nie wykazała, że nie ma możliwości domagania się zwrotu w naturze mimo, że wiele przedmiotów nadaje się do takiego zwrotu., a nadto przyjęcie, że wartość wzbogacenia pozwanego na chwilę orzekania odpowiada nominalnej wartości wydatków poniesionych przez powódkę na zakup materiałów budowlanych oraz elementów wyposażenia mieszkania bez uwzględnienia stopnia ich zużycia, a kwota korzyści majątkowej pozwanego uzyskana kosztem zubożenia powódki równa się kwocie 22049,50zł, gdy tymczasem uwzględniając stanowisko Sądu oddalające powództwo w pozostałym zakresie, a to kwoty 2605 zł z tytułu zakupu mebli sfinansowanego przez matkę powódki, kwoty 1299 zł wliczonej dwukrotnie przez powódkę, jak również nieuwzględnionego roszczenia zwrot pobranej przez pozwanego kwoty 4440zł pozostała dochodzona pozwem kwota wynosi 19644,50zł

Stawiając te zarzuty pozwany wniósł o zmianę orzeczenia Sądu I instancji i oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów od powódki na rzecz pozwanego.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka miała wspólne konto z mamą, a koszty remontu ponosiła nie powódka, lecz jej matka- M. F., a powódka nie udowodniła niczego przeciwnego. Odnosząc się do przedstawionych faktur, podniósł, że nie zostało wykazane, aby objęte nimi materiały zostały wykorzystane w mieszkaniu pozwanego.

Nadto korzyść bezpodstawną winna być zwrócona w naturze, a odnośnie tej korzyści nastąpiło jej zużycie przez matkę powódki.

Powódka wniosła o oddalenie apelacji jako bezzasadnej oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Na rozprawie odwoławczej pozwany podniósł dodatkowo zarzut przedawnienia, uzasadniając go tym, że powódka była posiadaczem lokalu powoda, a zatem winno się stosować w sprawie przepisy dotyczące rozliczeń pomiędzy właścicielem a posiadaczem rzeczy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja w niewielkiej części zasługiwała na uwzględnienie. podniesione w niej zarzuty skłoniły Sąd Okręgowy do uzupełnienia postępowania dowodowego poprzez uzupełniające przesłuchanie stron na okoliczność charakteru nakładów poczynionych przez powódkę.

W następstwie tego przesłuchania Sąd Okręgowy ustalił, że spośród przedmiotów zakupionych przez powódkę jako wyposażenie mieszkania pozwanego pralka zakupiona za 799zł (faktura, k. 15) była sprzętem wolnostojącym, nie stanowi zatem części składowej mieszkania pozwanego, lecz odrębną ruchomość.

Ponadto analiza złożonych przez powódkę faktur doprowadziły Sąd Okręgowy do wniosku, że niektóre wymienione tam kwoty nie stanowią wzbogacenia pozwanego. Są to:

- koszt zakupu wiertła 5,03 zł, torba mała plastik 0,10 zł x2 =0,20zł (faktura k. 14),
- koszt transportu w wysokości 59,90 zł, 29,95zł i 49,95 zł, opłata za pobranie 5 zł (faktura, k. 15)
- usługa transportowa - 110zł (faktura k. 22)
- krzyżyki wyciągane - kliny 3,54 zł (faktura k. 36)

Suma kwot uznanych przez Sąd Okręgowy jako wykraczające poza wzbogacenie powoda wyniosła 1062,57zł.

Tym samym kwota wzbogacenia pozwanego wykazana przez powódkę wyniosła 20986,93zł:

$22049,5 - 1062,57 = 20986,93zł.$

Rozszerzając wskazane wnioski wskazać należy, że odnośnie pralki, właścicielce przysługuje roszczenie windykacyjne, zatem nie może żądać zwrotu jej wartości. Podobnie w odniesieniu do pozostałych wskazanych wyżej ruchomości. Dodatkowo odnośnie pozostałych wymienionych ruchomości (toreb plastikowych, wiertła czy krzyżyków montażowych), nie wykazano, by znajdowały się one w posiadaniu pozwanego. Co do usług transportowych i opłaty za pobranie - poprzez skorzystanie z tych usług przez powódkę pozwany w żaden sposób nie został wzbogacony.

Odnosząc się natomiast do kosztu zakupu mebli wraz z montażem, to na okoliczność poniesienia tego kosztu przez powódkę zostały przedłożone zbiorcze dokumenty (umowa, rachunki). Pozwany nie wykazał, jaką część zapłaconej przez powódkę kwoty stanowiła należność za montaż mebli, a nadto skutki tego montażu jako składnik usługi wykonania mebli pozostały w mieszkaniu i stanowią wzbogacenie pozwanego.

Podobnie odnieść się należy do zarzutów apelacji odnoszących się do kosztów usług budowlano- montażowych, niewątpliwie bowiem skutki tych prac istnieją nadal w mieszkaniu pozwanego i wobec podniesienia jego standardu i doprowadzenia mieszkania do stanu obecnego- stanowią wzbogacenie pozwanego.

Podstawę roszczenia powódki stanowił art. 405 kc. Sąd Rejonowy ustalił wartość wzbogacenia według kwot wydatkowanych przez powódkę na remont lokalu pozwanego. Zgodnie z art. 409kc, obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasam jeżeli ten, kto korzyść uzyskał zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba, że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

Odnosząc to do zakwestionowania w apelacji ustalenia wartości wzbogacenia według pierwotnie wydatkowanych przez powódkę kwot, podnieść należy, że zgodnie z rozkładem ciężaru dowodu, to do pozwanego należało w niniejszym postępowaniu wykazanie, że obecnie skutek zużycia – wartość jego wzbogacenia jest niższa bądź w ogóle nie istnieje- (art. 409kc). Pozwany na tę okoliczność nie zaoferował żadnego dowodu.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 233§1 kpc, podnieść należy, że wszystkie uwzględnione przez Sąd Rejonowy faktury wystawione zostały na powódkę jako nabywcę. W toku postępowania nie obalono mocy dowodowej tych dokumentów. Tym samym dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenie, że to powódka poniosła koszty remontu mieszkania pozwanego uznać należy za prawidłowe. W żaden sposób czyniąc to ustalenie Sąd Rejonowy nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Podobnie ocena materiału sprawy dokonana przez Sąd Rejonowy sprowadzająca się do uznania, że wszystkie wymienione w fakturach nakłady dotyczyły mieszkania pozwanego jest prawidłowa. Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku szeroko wskazał motywy dania wiary jednym dowodom i odmowy dania wiary innym. W szczególności zwrócił zasadnie uwagę na chronologię zdarzeń i z niej wyciągnął prawidłowe wnioski. Temu rozumowaniu Sądu Rejonowego nie można uczynić skutecznego zarzutu, że przekroczyło ono granice swobodnej oceny dowodów.

Sąd Okręgowy uznał za prawidłową przyjętą przez Sąd Rejonowy podstawę prawną rozstrzygnięcia, a to art. 405 kc.

Podnieść należy, że nietrafny jest argument apelacji, jakoby wobec zawarcia ustnej umowy pomiędzy stronami nie można mówić w sprawie o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Odnosząc się do tego zarzutu Sąd Okręgowy zważył, że jeżeli pomiędzy stronami doszło do zawarcia ustnej umowy, co wynika zresztą z dokonanych przez Sąd Rejonowy ustaleń faktycznych, to nie przekreśla ona trafności przyjętej podstawy prawnej zasądzonego roszczenia. Ewentualna umowa miała bowiem dotyczyć zamiany nieruchomości – a to praw do lokali mieszkalnych pomiędzy ówczesnymi małżonkami K. a matką powódki.

Taka umowa zaś dla swej ważności zgodnie z art. 158 kc wymaga dla swej ważności formy aktu notarialnego. Brak zachowania takiej formy prowadzi do nieważności umowy (art. 58§1kc). Zgodnie zaś z art. 410§1 i 2 kc, bezpodstawne wzbogacenie stanowią też świadczenia nienależne, zaś świadczenie jest nienależne, gdy czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna.

Tym samym podniesiony w apelacji zarzut zawarcia przez strony umowy nie mógł spowodować uznania rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego za nieprawidłowe.

Niezasadny był też podniesiony w apelacji zarzut przedawnienia. Brak było w sprawie podstaw do zastosowania przepisu art. 229§1kc dotyczącego przedawnienia roszczeń pomiędzy właścicielem a posiadaczem rzeczy.

Jak wynika z postępowania- posiadaczem mieszkania pozwanego była matka powódki, a nie ona sama. Z zeznań stron złożonych na rozprawie odwoławczej wynika, że powódka w mieszkaniu pozwanego bywała wraz z pozwanym lub na jego polecenie w czasie remontu lub na prośbę matki w czasie, gdy matka powódki w nim mieszkała, aby np. podlać kwiaty podczas jej nieobecności. Takich czynności powódki nie można uznać za potwierdzające, że była ona posiadaczem rzeczy (mieszkania). Była co najwyżej jego dzierżycielem, wykonując czynności na polecenie i na rzecz posiadacza(art.338 kc).

Tym samym nie można do roszczenia powódki odnosić terminu przedawnienia z art. 229§1kc. Ma zatem w niniejszej sprawie zastosowanie termin dziesięcioletni wynikający z art. 118kc.

Na koniec podnieść należy, że przedstawione w apelacji wyliczenia pozwanego co do zawyżenia zasadzonej kwoty są wynikiem błędu matematycznego: pozwany nie dodawał wartości nakładów uznanych, lecz odjął wstępne błędne wyliczenie wartości przedmiotu sprawy. Matematyczne wyliczenie dokonane przez Sąd Okręgowy potwierdziło prawidłowość wyliczenia zasadzonej kwoty, którą Sąd Okręgowy pomniejszył o wartość ruchomości i usług nieskładających się na wzbogacenie, które wskazano wcześniej.

W tym stanie sprawy apelację uwzględniono z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu – na podstawie art.386§1kpc. Dalej idącą apelację oddalono na podstawie art. 385 kpc.

Dokonana zmiana rozstrzygnięcia obejmowała też zmianę rozstrzygnięcia o kosztach, wynikającą z innego procentowego rozłożenia się wygranej do przegranej. Rozstrzygnięcie to oparto na art. 100 kpc, przy uwzględnieniu że powódka w pierwszej instancji wygrała sprawę w 75%.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego oparto na art. 100 kpc, uznając, że w tym postępowaniu pozwany wygrał jedynie w 5%. Suma kosztów w tym postępowaniu wyniosła 3503zł. Na rzecz powódki zasądzono koszty zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

SSR(del.)Maryla Majewska-Lewandowska SSO Leszek Dąbek SSO Gabriela Sobczyk